

درس ۱۰: آداب زندگی

۱. آداب پیامبر (ص) در ارتباط با دیگران را نام ببرید؟ (۴ مورد)

با هرکس روبه رو می شد، از بزرگ و کوچک، در سلام کردن بر آنها پیشی می گرفت. همیشه لبخند بر لب داشت؛ اما با صدای بلند نمی خندید. در کنار مردم می نشست و برای خود جای مخصوصی نداشت. خوش رو و خوش اخلاق بود. هر که با او سخن می گفت، به سخنانش گوش می داد تا سخنش پایان یابد. نزد ایشان همه به نوبت سخن می گفتند. هرگاه مهمانی برای وی می آمد، به احترام او از جا برمی خاست و چند قدمی به استقبالش می رفت.

۲. پیامبر(ص) درباره خوش رویی و خوش اخلاقی چه می فرمایند؟ «خداوند کسی را که با ترش رویی با دیگران دیدار کند، دوست ندارد.»

۳. آداب معاشرت چیست؟ به رفتارهایی که ما هنگام روبه رو شدن با دیگران و برای رعایت ادب در برابر آنها انجام می دهیم، آداب معاشرت می گویند.

۴. رعایت آداب و معاشرت نشان دهنده چیست؟ احترامی است که ما به دیگران می گذاریم.

۵. قرآن چه دستوراتی به انسان ها داده است؟ گفتار پسندیده و رفتار پسندیده

۶. عمل کردن به دستورات ارزشمند قرآنی چه چیزی را افزایش می دهد؟ مهربانی و صمیمیت

۷. پیامبر(ص) درباره احترام به بزرگترها چه فرموده است؟ احترام به سالمندان احترام به خداوند است.

۸. چند نمونه از آداب معاشرت که در دین ما وجود دارد را نام ببرید؟

❖ سکوت به هنگام صحبت کردن دیگران

❖ درگوشی صحبت نکردن

❖ دوری از مسخره کردن

❖ احترام به بزرگترها

۹. چرا در جمع نباید درگوشی صحبت کرد؟ زیرا دیگران فکر می کنند که ما درباره آنها صحبت می کنیم و ناراحت می شوند.

۱۰. خدا در قرآن درباره درگوشی صحبت کردن چه می فرماید؟ درگوشی صحبت کردن از کارهای شیطان است.

آیات ده تا دوازده سوره‌ی حجرات را بخوانید و ترجمه‌ی آنها را کامل کنید.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ : مؤمنان .. **با هم برادرند** ..

فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ : پس میان برادرانتان صلح برقرار کنید.

وَاتَّقُوا اللَّهَ : و (با انجام کارهای خوب و دوری از کارهای زشت) با تقوا باشید.

لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۱۰﴾ : تا او به شما لطف و رحمت کند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا : **ای کسانی که ایمان آوردید**

لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ : گروهی (از شما) گروه دیگری را **مسخره نکند** ..

عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ : چه بسا آنها از اینها بهتر باشند.

وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ : و **نه زنانی زنان دیگر را**

عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ : چه بسا آنها بهتر از اینها باشند.

وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ : و **از یکدیگر عیب جویی نکنید** .

وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ : و **بالقب‌های زشت و ناپسند یکدیگر را صدا نزنید**.

بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ : بسیار بد است که بر کسی که ایمان آورده است، نام کفرآمیز بگذارند.

وَمَنْ لَمْ يَتُبْ : و آنها که توبه نکنند،

فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿۱۱﴾ : ظالم و ستمگر هستند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا : **ای کسانی که ایمان آوردید**

اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ : از **گمان‌های زیاد** بپرهیزید. (سوءِ ظن)

إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ : چرا که برخی از گمان‌ها گناه است.

وَلَا تَجَسَّسُوا : و هرگز در کار دیگران **تجسس نکنید** ..

وَلَا يَغْتَابَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا : و **غیبت یکدیگر را نکنید**.

أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا : آیا کسی از شما دوست دارد گوشت برادر مرده‌اش را بخورد؟

فَكَرِهْتُمُوهُ : حتماً شما چنین کاری را ناپسند می‌شمارید.

وَاتَّقُوا اللَّهَ : و با تقوا باشید.

إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴿۱۲﴾ : قطعاً خدا توبه‌پذیر و مهربان است.

● این آیات ما را به انجام دادن چه رفتارهای شایسته ای سفارش می کند؟ اصلاح و آشتی بین برادران - تقوا پیشه کردن - توبه کردن - دوست و مهربان بودن با یکدیگر

● از انجام دادن چه رفتارهای ناشایسته ای نهی می کند؟ مسخره کردن دیگران - عیب جویی از دیگران - دادن لقب های زشت به دیگران - غیبت کردن - تجسس در کار دیگران - بدگمانی نسبت به دیگران

● در گروه های خود، یکی از این رفتارهای ناشایست را انتخاب کنید و درباره ی آن به این سوالات پاسخ دهید:

- ☀ این رفتار چه نتایجی را به دنبال خواهد داشت؟ باعث می شود دوستی ها از بین برود.
 - ☀ چگونه می توانیم از وقوع این رفتار ناشایست پیشگیری کنیم؟ رفتار پیامبران و امامان را الگو قرار دهیم.
 - ☀ وقتی می بینیم کسی این رفتار را انجام می دهد، بهتر است چگونه با او برخورد کنیم؟ با احترام به او تذکر دهیم.
- 📌 این متن را بخوانید.

زنگ تفریح که به صدا درآمد، بچه ها با همه به سمت در کلاس رفتند. من هم همراه آنها به حیاط رفتم. در حیاط نگاهم به مریم و معصومه افتاد که گوشه ای نشسته بودند. صدای خنده شان از دور به گوش می رسید. نزدیک رفتم و سلام کردم. آن قدر گرم حرف زدن بودند که متوجه من نشدند. درباره ی یکی از بچه های کلاس صحبت می کردند و به رفتار و حرکات او می خندیدند. دوباره با صدای بلند گفتم: «سلام بچه ها!» هر دو رو به من برگشتند. مریم تا نگاهش به من افتاد، گفت: «چه خوب شد آمدی، می خواستم...»، هنوز حرفش تمام نشده بود که معصومه گفت: «راستی عاطفه، من امروز در کلاس با بغل دستی ام حرف می زدم و درس را خوب یاد نگرفتم. می توانی به من کمک کنی؟» در این هنگام مریم سرش را نزدیک گوش معصومه برد و چیزی به او گفت. خیلی دوست داشتم بدانم چه گفت. شاید داشتند درباره ی من حرف می زدند. شاید هم در این فکرها بودم که ناگهان زنگ مدرسه به صدا درآمد.

☀ چه رفتارهای ناپسندی در این داستان می بینید؟ درگوشی صحبت کردن - مسخره کردن دیگران - ایجاد سوءظن

☀ اگر ببینید دوستان کسی را مسخره می کند، چه می کنید؟ با احترام به او تذکر می دهیم تا این کار را تکرار نکند.